



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: **T. F. P.**, zast. zákonnou zástupkyní PhDr. H. P., proti žalovanému: **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**, se sídlem Karmelitská 529/7, Praha 1, ve věci ochrany proti nečinnosti žalovaného spočívající v neprojednání žádosti žalobcovy zákonné zástupkyně ze dne 5. 9. 2017 o úplné uvolnění žáka z vyučování předmětu estetická výchova výtvarná, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 12. 2018, čj. 3 A 115/2018-35,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] Nezletilý žalobce podal prostřednictvím své zákonné zástupkyně dne 20. 5. 2019 žalobu na ochranu proti nečinnosti žalovaného. Nečinnost žalovaného spočívala podle žalobce v tom, že nerozhodl o odvolání proti rozhodnutí ředitele Mendelova gymnázia, Opava, ze dne 11. 9. 2017, sp. zn. GMEN/1008/2017. Tímto rozhodnutím ředitel gymnázia neuvolnil žalobce z výuky předmětu estetická výchova výtvarná. Žalobce spojil s žalobou také žádost o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů. Žalobce a jeho zákonná zástupkyně vyplnili na podporu svých tvrzení ohledně majetkových poměrů soudem zaslané formuláře. Městský soud však žádosti zamítl, protože podle něj žalobce a jeho zákonná zástupkyně nedoložili své majetkové poměry dostatečně věrohodně.

[2] Soudu vyvstaly pochybnosti ohledně částky, která žalobci a jeho matce zbývá na živobytí; z vyplněného prohlášení mu vyplynulo, že jim zbývá na živobytí pouhých 3 722 Kč měsíčně. Z této částky by měl žalobce se svou matkou hradit veškeré nezbytné výdaje domácnosti a školní potřeby, což vzhledem k výši cen považoval soud za nemožné. Jelikož žalobce a jeho zákonná zástupkyně dostatečně nekonkretizovali své výdaje, soud dospěl k závěru, že by jejich výdaje musely být nutně vyšší než jejich příjmy. Soud vycházel také z poznatků získaných vlastní rozhodovací činností. Zjistil, že žalobcova zákonná zástupkyně obdržela od února 2011 do března 2013 od NPÚ a Ministerstva kultury peněžitá plnění v celkové výši 902 372 Kč, dále pak obdržela na základě předběžného opatření ze dne 17. 2. 2012 částku 500 000 Kč jako část náhrady platu. Soud také věděl, že zákonná zástupkyně odmítla v roce 2008 dědictví po své matce, přestože byla informována o neúplnosti dědického spisu (chyběl soupis aktiv a pasiv). Žalobce rovněž podle soudu obdržel v minulosti od své matky dar ve výši 500 000 Kč. Soud dále vycházel ze skutečností známých z jiných řízení, které u něj vedou žalobce či jeho matka (např. řízení vedené pod sp. zn. 6 A 79/2018). Proto soud nezvažoval ani žalobcovo částečné osvobození od soudních poplatků.

[3] Proti usnesení městského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) blanketní kasační stížnost. Tuto kasační stížnost doplnila žalobcova zákonná zástupkyně podáním označeným jako *vyjádření zákonné zástupkyně nezł. žalobce k majetkovým poměrům a právní stránce věci*. Stěžovatel zde uvádí, že městský soud své rozhodnutí opřel o hodnocení minulých majetkových poměrů a o dohady, že minulé příjmy musely jeho zákonné zástupkyni vydržet doposud. Postup městského soudu je podle něj v rozporu s nálezem Ústavního soudu ze dne 5. 12. 2017, sp. zn. III. ÚS 2603/17, podle kterého jsou východiskem pro hodnocení majetkových poměrů pouze aktuální údaje. Stěžovatel namítá, že soud v jeho případě (a v případě jeho matky) postupuje jinak než u jiných účastníků. Jejich majetkovou situaci totiž zdaleka nezkoumá tak důkladně jako stěžovatelovu, přestože někteří z nich byli rovněž častými účastníky soudních řízení. Stěžovatel dále namítá, že městský soud si ze skutečností jemu známých z vlastní rozhodovací činnosti vybral pouze ty, které se mu hodily.

[4] NSS připomíná, že v řízení o kasační stížnosti, v němž se přezkoumává rozhodnutí o nepřiznání osvobození od soudních poplatků, není stěžovatel povinen hradit soudní poplatek a rovněž nemusí být zastoupen advokátem, ač sám nemá právnické vzdělání (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Kasační stížnost v této věci, doplněnou o důvody ve vyjádření stěžovatelovy zákonné zástupkyně, považuje soud za zcela srozumitelnou a způsobilou hájit stěžovatelova práva. NSS tedy neshledal důvod, pro který by musel být stěžovateli ustanoven zástupce z řad advokátů.

[5] Kasační stížnost není důvodná.

[6] NSS se zabýval tím, zda městský soud mohl zamítnout stěžovatelovu žádost o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení advokáta na základě informací o majetkových poměrech uvedených v prohlášeních a na základě poznatků z jiných řízení vedených ve věcech stěžovatele či jeho zákonné zástupkyně.

pokračování

[7] Z § 36 odst. 3 s. ř. s. vyplývá, že účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.

[8] Nejvyšší správní soud vycházel především ze skutečnosti, že obdobný postup městského soudu byl přezkoumán v kasačních řízeních pod sp. zn. 4 As 307/2018 a 5 As 324/2018. V těchto věcech soud vycházel ze skutkově stejné situace jako v nyní řešené věci (spory se týkaly týchž účastníků a stěžovatelovy majetkové poměry městský soud zjišťoval a hodnotil s časovým odstupem několika málo měsíců od této věci). NSS v obou předchozích případech zamítl stěžovatelovu kasační stížnost, a ani nyní neshledal důvod k tomu, aby se od závěrů čtvrtého a pátého senátu odchýlil.

[9] V případě nezletilého žadatele při posuzování, zda jeho osobní, rodinné, majetkové a příjmové poměry umožňují osvobození od soudních poplatků, soud zkoumá jak poměry nezletilého, tak jeho rodičů, na nichž je svou výživou závislý (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 7. 2015, čj. 5 As 103/2015-19). Městský soud proto správně zjišťoval osobní a majetkové poměry stěžovatele i jeho matky (zákonné zástupkyně).

[10] V nyní projednávané věci městský soud z jiných řízení vedených se stěžovatelovou zákonnou zástupkyní věděl, že před několika lety obdržela částku 1 402 372 Kč, k níž se nyní nijak nevyjádřila. Zároveň z údajů uvedených v prohlášeních městský soud zjistil, že stěžovatel nemá ani příjmy ani výdaje a jeho zákonná zástupkyně na živobytí pro ni a pro stěžovatele zbývá velmi malá částka. Stěžovatel sice tvrdil, že nemá žádné výdaje, v řízení vedeném u NSS pod sp. zn. 6 Ads 122/2018 však vyšlo najevo, že stěžovateli nebyla přiznána dávka mimořádné okamžité pomoci na úhradu odůvodněných nákladů dítěte, o kterou žádal právě z důvodu vysokých výdajů na školní pomůcky. Rovněž zcela pochopitelně nemohl soud odhlédnout od výdajů, které stěžovatel či jeho matka uváděli v prohlášeních v jiných nedávno vedených řízeních (např. vedených pod sp. zn. 9 A 57/2018 či sp. zn. 3 A 106/2016). NSS proto sdílí pochybnosti městského soudu o úplnosti a pravdivosti stěžovatelových tvrzení, jelikož informace uvedené v prohlášeních neposkytují odpověď na to, z čeho a v jaké výši hradí stěžovatel své školní potřeby a další nezbytné věci.

[11] Je přitom na žadateli o osvobození od soudních poplatků, aby vysvětlil, v čem spatřuje nedostatek svých prostředků, který mu neumožňuje zaplatit soudní poplatek, a toto své tvrzení řádně doložil (srov. rozsudky NSS ze dne 25. 1. 2005, čj. 7 Azs 343/2004-50, či ze dne 27. 7. 2007, čj. 8 Ans 2/2007-51). Při úvaze o splnění podmínek pro osvobození vychází soud ze žádosti a dokladů, které účastník řízení poskytne soudu k tvrzeným skutečnostem. Přitom zváží výši soudního poplatku a veškeré skutečnosti, které se sporem souvisí (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 24. 8. 2010, čj. 1 As 23/2009-95, č. 2163/2011 Sb. NSS).

[12] Stěžovatel a jeho zákonná zástupkyně již měli zkušenost s postupem městského soudu. Z předchozích řízení jim tak muselo být známo, že nijak podrobné informace, které uvedli v prohlášeních o svých majetkových poměrech, nestačí k tomu, aby soud vyhověl jejich žádosti o osvobození od soudních poplatků. V předchozích řízeních navíc stěžovatel na výzvy soudu k vysvětlení nejasností a neúplných tvrzení nijak nereagoval. Z chování stěžovatele tak není patrná žádná snaha o součinnost se soudem, která by vedla k objasnění sporných skutečností. Bez toho však nelze žádosti o osvobození od soudních poplatků vyhovět. NSS proto souhlasí s městským soudem, že stěžovatel nedoložil své majetkové poměry úplně a věrohodně, a proto jej soud nemohl osvobodit od soudních poplatků ani mu v návaznosti na to ustanovit advokáta.

[13] NSS nesouhlasí s námitkou, že postup městského soudu byl v rozporu s nálezem Ústavního soudu ve věci III. ÚS 2603/17. Jak již NSS ve svých dřívějších rozhodnutích uvedl, městský soud při posuzování stěžovatelovy žádosti nepřihlížel k minulým příjmům a nedovozoval stěžovatelovu schopnost zaplatit soudní poplatek. Městský soud však nemohl předstírat, že o těchto mimořádných příjmech stěžovatelovy matky neví, a zcela od této skutečnosti odhlédnout. Stěžovateli nic nebránilo, aby vynaložení těchto finančních prostředků soudu osvětlil. Jelikož tak neučinil, pouze tím utvrdil soud v tom, že jeho prohlášení o majetkových poměrech není úplné a věrohodné.

[14] Je nutné dodat, že důvodem pro rozhodnutí o zamítnutí stěžovatelovy žádosti nebyla skutečnost, že jeho zákonná zástupkyně v minulosti obdržela značný finanční obnos. Důvodem rozhodnutí městského soudu byla stěžovatelova neochota konkrétně uvést veškeré náklady a příjmy a vyjádřit se ke skutečnostem, které nejsou ve vztahu ke stěžovatelovým majetkovým poměrům dlouhodobě jasné. Jestliže tedy stěžovatel nerozptýlil pochybnosti o své majetkové situaci, nemohl být osvobozen od soudních poplatků. Z rozhodnutí městského soudu také nijak neplyne, že by jeho rozhodování v této věci bylo nějak ovlivněno osobou stěžovatele, jak namítá stěžovatelova zákonná zástupkyně. Rozhodnutí soudu je řádně odůvodněno a je založeno na věcných argumentech. Městský soud proto ve svém postupu nepochybil.

[15] Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou žádnou ze stěžovatelových námitek. Proto kasační stížnost zamítl podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.); žalovanému nevznikly v tomto řízení náklady nad rámec její běžné činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. dubna 2019

Zdeněk Kühn
předseda senátu